

INFORMAȚIE

cu privire la realizarea ” Planului de acțiuni privind declararea în mun. Bălți a anului 2025 „Anul incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale””

În conformitate cu Decizia Consiliului Municipal Bălți nr. 3/10 din 20.02.2025 privind declararea anului 2025 ”Anul incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale”, a fost aprobat Planul de acțiuni destinat promovării incluziunii sociale, îmbunătățirii accesului la servicii și sporirii calității vieții persoanelor cu dizabilități din municipiul Bălți.

Prezentul plan a fost elaborat în conformitate cu:

- Legea RM nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional;
- art. 14 al. (2) lit. (z¹) din Legea RM nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală;
- Legea RM nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- Legea asistenței sociale nr. 547 din 25.12.2003;
- Legea RM nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă;
- Hotărârea Guvernului RM nr.357 din 18.04.2018 cu privire la determinarea dizabilității;
- Decizia Consiliului Municipal Bălți nr. 8/1 din 30.06.2024 ”Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare social-economică a municipiului Bălți pentru anii 2021-2025”;

Persoanele cu dizabilități reprezintă una dintre categoriile vulnerabile ale populației, care se confruntă frecvent cu bariere de ordin social, economic, educațional și de acces la servicii medicale și sociale. Asigurarea egalității de șanse, a participării active în viața comunității și a respectării drepturilor acestora constituie o prioritate a politicilor publice la nivel local și național.

Conform datelor statistice disponibile la nivel municipal, un număr semnificativ de persoane din municipiul Bălți trăiesc cu diferite forme de dizabilitate, inclusiv copii, persoane adulte și vârstnice, care necesită măsuri specifice de sprijin și incluziune. În acest context, implementarea Planului de acțiuni pentru anul 2025 a avut drept scop consolidarea cooperării interinstituționale, implicarea societății civile și dezvoltarea unor intervenții orientate spre nevoile reale ale beneficiarilor.

Prezentul raport reflectă gradul de realizare a acțiunilor planificate, rezultatele obținute și impactul acestora asupra procesului de incluziune socială a persoanelor cu nevoi speciale în municipiul Bălți.

La 1 ianuarie 2025, în Republica Moldova erau aproximativ 160 000 de persoane recunoscute cu dizabilități, beneficiari de pensii de dizabilitate sau alocații sociale de stat. Dintre acestea, 11 400 erau copii cu vârsta între 0–17 ani. Persoanele cu dizabilități au reprezentat aproximativ 6,7 % din populația cu reședință obișnuită a țării, iar copiii cu dizabilități au constituit 2,3 % din totalul copiilor în R. Moldova. Structura pe grade de dizabilitate indică că 55,1 % aveau dizabilitate accentuată, 28,4 % dizabilitate medie, iar 16,5 % dizabilitate severă.

În municipiul Bălți locuiesc aproximativ 13 815 persoane cu dizabilități, ceea ce reprezintă aproximativ 9,5% din populația totală a orașului.

Distribuția persoanelor cu dizabilități pe grade de severitate:

- 2 131 persoane cu dizabilitate severă (≈1,47% din populație)
- 5 393 persoane cu dizabilitate medie (≈3,72%)
- 5 175 persoane cu dizabilitate accentuată (≈3,57%)
- 1 116 copii cu dizabilități (≈0,77%). (sursa: bdeex.com).

Plan de acțiuni privind declararea în mun. Bălți a anului 2025 „Anul incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale”

Obiectivul general privind incluziunea socială a persoanelor cu nevoi speciale constă în garantarea participării lor depline, egale și active în toate domeniile vieții sociale, economice și culturale. În acest context, declararea anului 2025 drept „Anul incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale” derivă din necesitatea consolidării și promovării acestui obiectiv la nivel comunitar. Reieșind din obiectivul general, s-au propus spre realizare următoarele **obiective specifice**:

1. Prevenirea excluderii sociale a persoanelor cu nevoi speciale;
2. Realizarea/reevaluarea planului de accesibilitate a infrastructurii în mun. Bălți;
3. Crearea unui mediu incluziv prin accesibilitate deplină pentru persoanele cu nevoi speciale.;
4. Consolidarea abilităților de viață independentă în scopul creșterii șanselor de incluziune socială;
5. Asigurarea accesului la educație și formare profesională;
6. Fortificarea serviciilor de sănătate și reabilitare pentru a răspunde nevoilor complexe ale persoanelor cu dizabilități.

1. Prevenirea excluderii sociale a persoanelor cu nevoi speciale.

În perioada de raportare *au fost organizate evenimente și activități pentru a încuraja integrarea și participarea activă a persoanelor cu dizabilități în viața socială, culturală și sportivă a societății.* În conformitate cu Dispoziția Primarului nr. 462 din 28.11.2025 ”Cu privire la organizarea și desfășurarea activităților consacrate Zilei Internaționale a persoanelor cu dizabilități-3 decembrie 2025”, în această perioadă Direcția Cultură de comun cu Direcția Sănătate au desfășurat un program festiv destinat copiilor cu nevoi speciale în incinta Palatului de Cultură Municipal, cu mediatizarea nemijlocită a acestora pe pagina oficială a Primăriei mun. Bălți. Totodată, Direcția Sănătate a asigurat invitarea copiilor la eveniment, unde au participat circa 200 de copii, care au beneficiat și de cadouri, oferite de SRL ”Gelibert”, Metropolia Basarabiei și AO ”Protecția Infinită”.

În perioada de raportare, colaboratorii IP Centrului Comunitar de Sănătate Mintală au organizat o serie de evenimente destinate și adaptate persoanelor cu nevoi speciale, abordând diverse tematici, printre care:

- Magia iernii- 27 decembrie 2025;
- Ziua îndrăgostiților-14 februarie 2025;
- Ziua internațională a femeilor- 8 martie 2025;
- Toți diferiți și toți egali- 10 aprilie 2025;
- Înțelege,acceptă susține -18 aprilie 2025;
- Sfintele paști-22 aprilie 2025;
- Ziua familiei-15 mai 2025;
- Ziua copilului-01 iunie 2025;
- Ziua Sănătății Mintale-10 octombrie 2025;
- Luna Conștientizării sindromului Down- 25octombrie 2025;
- Sărbătoarea toamnei -15 noiembrie 2025;
- Ziua internațională a persoanelor cu dizabilități- 03 decembrie 2025.

La evenimentele menționate au participat 105 persoane cu dizabilități cu dizabilități numărul de parteneriate încheiate pentru organizarea evenimentelor (ONG-uri, autorități, sponsori)-19; numărul de activități culturale și sportive accesibile persoanelor cu nevoi speciale-29.

Totodată, pentru perioada anului 2025, a fost planificată *desfășurarea campaniilor de informare a cetățenilor și aprofundare a cunoștințelor privitor la incluziunea socială, precum și în domeniul leadership, creșterea respectului de sine.* În acest context, au fost desfășurate 2 campanii de informare, cu implicarea Colegiului de Medicină, AO ”Uniunea pentru Echitate și Sănătate”, Centrul Sănătate Publică Bălți.

În cadrul campaniilor au fost informate 789 persoane și repartizate 1040 materiale informaționale. În același timp, au fost organizate 12 sesiuni de informare în domeniul leadershipului, cu participarea a 74 de tineri, organizate de către CSPT "ATIS".

Conform acțiunilor preconizate pentru perioada anului 2025 și în temeiul Deciziei Consiliului mun. Bălți nr. 3/9 din 20.02.2025 "Cu privire la aprobarea Mecanismului de acordare a ajutorului bănesc pentru perioada rece a anului 2024-2025 pentru unele categorii social-vulnerabile a populației din contul mijloacelor bugetului municipal", pentru perioada rece a anului 2024-2025, 531 persoane cu nevoi speciale au beneficiat de acest suport, în valoare totală de 2 100,8 mii lei.

Totodată, în perioada de raportare, în conformitate cu Decizia Consiliului mun. Bălți nr. 14/3 din 09.12.2025, a fost inițiată procedura de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional „Cu privire la aprobarea Mecanismului de acordare a ajutorului bănesc pentru perioada rece a anului 2025-2026 pentru unele categorii de populație din contul mijloacelor bugetului municipal”.

2. Realizarea/reevaluarea planului de accesibilitate a infrastructurii.

În scopul executării acestui obiectiv, reprezentanții APL, a asociațiilor obștești și a instituțiilor medico-sanitare publice au participat la ședința privind "Accesibilitatea infrastructurală și informațională prin prisma dimensiunii de dizabilitate", la data de 31.10.2024, organizată de către AO People in Need și coordonată de reprezentantul Alianței INFONET.

3. Crearea unui mediu incluziv prin accesibilitate deplină pentru persoanele cu nevoi speciale.

În scopul asigurării depline a accesibilității pentru persoane cu dizabilități, ÎM "DRCD" a efectuat lucrări de coborîre a bordurilor la toate trecerile de pietoni. În acord cu Primăria mun. Bălți și Inspectoratul de Poliție mun. Bălți au fost montate indicatoare rutiere și aplicate marcaje rutiere pentru rezervarea locurilor de parcare pentru autovehiculele persoanelor cu nevoi speciale. Totodată, în unele regiuni ale orașului au fost instalate semafoare sonore, pentru facilitarea trecerii pietonale a persoanelor cu deficiențe de vîz.

Toate instituțiile și obiectele comunale ale municipiului sunt echipate cu rampe speciale, luînd în considerare solicitările persoanelor cu nevoi speciale. Astfel, pe parcursul anului 2025 au fost instalate 22 pante longitudinale în blocurile de locuit.

În conformitate cu Decizia CMB 3/10 din 20.02.2025, toate obiectele transferate în gestiunea ÎM "Amenajarea Teritoriului și Spații Verzi Bălți": parcuri, scuaruri, etc., sunt cu acces liber persoanelor cu nevoi speciale. Pe parcursul anului 2025- 5 terenuri de joacă dotate cu acces pentru persoanele cu dizabilități.

Întru realizarea acțiunii privind *modernizarea transportului public și introducerea serviciilor de taxi adaptate pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu mobilitate redusă, garantînd accesibilitate și confort persoanelor cu dizabilități*, în municipiul Bălți funcționează un parc de 57 de troleibuze, dintre care aproximativ 42 sunt utilizate zilnic. Toate troleibuzele din dotare sunt echipate cu rampe adaptate pentru accesul persoanelor cu dizabilități, ceea ce contribuie în mod direct la asigurarea unei mobilități sporite și a unui nivel sporit de accesibilitate pentru persoanele cu mobilitate redusă. De asemenea, persoanele cu dizabilități au acces zilnic la 5 autobuze de capacitate mare, echipate cu rampă specială, din cele 11 unități ale parcului.

În ceea ce privește serviciile de transport cu taxiuri, la momentul actual nu se dispune de vehicule speciale prevăzute pentru accesul persoanelor cu dizabilități.

4. Consolidarea abilităților de viață independentă în scopul creșterii șanselor de incluziune socială.

Întru executarea acțiunii privind *dezvoltarea serviciilor de spălătorie socială*, la inițiativa agentului economic „Simplu&Curat”, a fost valorificată propunerea mediului privat de a sprijini

persoanele aflate în situații de vulnerabilitate. În acest context, Direcția Sănătate a identificat și a întocmit o listă a 25 de familii vulnerabile din municipiul Bălți, care au beneficiat gratuit de serviciile spălătoriei în perioada decembrie 2025.

Totodată, în perioada de raportare, Centrul Medico-Social de zi „Rebeca” a asigurat prestarea serviciului de spălătorie socială pentru un număr de 382 beneficiari, serviciu orientat spre satisfacerea necesităților de igienă personală și menținerea unui nivel adecvat de trai pentru persoanele cu dizabilități și alte categorii social vulnerabile.

Implementarea acestei acțiuni a contribuit la îmbunătățirea condițiilor de trai ale beneficiarilor, la reducerea poverii financiare asupra familiilor social-vulnerabile și la consolidarea colaborării dintre autoritatea publică locală și mediul privat în vederea soluționării problemelor sociale la nivel comunitar.

5. Asigurarea accesului la educație și formare profesională.

În vederea realizării obiectivului propus, Direcția Învățământ, Tineret și Sport din cadrul Primăriei municipiului Bălți a implementat un complex de activități orientate spre consolidarea și dezvoltarea programelor de educație incluzivă în instituțiile de învățământ preșcolar, liceal și profesional-tehnic. Aceste intervenții au vizat asigurarea accesului echitabil la educație pentru copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, adaptarea procesului instructiv-educativ la necesitățile individuale ale beneficiarilor, precum și crearea unui mediu școlar sigur și prietenos.

Totodată, au fost organizate campanii de informare și sensibilizare destinate cadrelor didactice, elevilor și părinților, cu scopul prevenirii și combaterii stigmatizării și discriminării. Prin aceste acțiuni s-a urmărit promovarea toleranței, a respectului reciproc și a valorilor incluziunii sociale, contribuindu-se astfel la integrarea armonioasă a copiilor și tinerilor în comunitatea educațională.

În anul 2025, evaluarea dezvoltării complexe a copiilor din ÎÎP a fost realizată la solicitarea instituțiilor de învățământ timpurii, părinților și autorităților competente, prin aplicarea instrumentelor standardizate și personalizate, în scopul identificării nevoilor educaționale specifice. Astfel:

172 de copii din ÎÎP referiți către evaluare complexă;

164 de copii evaluați complex;

157 de copii au avut stabilite cerințe educaționale speciale;

100% dintre solicitările primite au fost procesate.

Pe parcursul perioadei de raportare s-a constatat o colaborare constantă cu DÎTS, IET, ATAS și părinții/reprezentanții legali: *94 de copii cu CES au fost reevaluați complex.*

În cazul a 31 de copii, cerințele educaționale speciale au fost retrase ca urmare a progresului.

Pe parcursul anului, 92 de elevi au fost referiți către evaluare complexă, iar 92 de elevi au fost evaluați, asigurând realizarea evaluărilor pentru 100% dintre solicitările înregistrate.

În urma evaluării complexe, pentru 87 de elevi au fost identificate și stabilite cerințe educaționale speciale. Au fost realizate 295 de reevaluări ale elevilor cu CES din instituțiile de învățământ primar și secundar general. 41 de elevi au avut cerințele educaționale speciale eliminate în urma procesului de reevaluare, ca rezultat al progresului educațional și funcțional.

Nu au fost înregistrate dosare aflate în așteptare pentru evaluare mai mult de 30 de zile.

67 de elevi cu CES se află în evidență ca absolvenți ai clasei a IX-a, fiind monitorizați în vederea tranziției educaționale.

Au fost realizate reevaluări ale dezvoltării complexe pentru 248 de elevi, la solicitarea instituțiilor de învățământ, părinților/reprezentanților legali, ATAS și altor structuri abilitate.

În scopul dezvoltării capacităților cadrelor didactice, s-a promovat consultanță individuală și de grup pentru cadrele didactice de sprijin (60 CDS), și logopezi (12) 90 CD pe teme relevante precum:

- elaborarea și revizuirea Planurilor Individuale de Învățare ;
- asigurarea condițiilor speciale în cadrul examenelor pentru elevii cu CES;
- colaborarea cu familia copilului în vederea extinderii timpului petrecut la lecții pentru elevii incluși parțial;
- redactarea caracteristicilor psihopedagogice;
- stabilirea cerințelor pentru elaborarea testelor individuale pentru examene;
- individualizarea procesului educațional pentru copiii cu TSA.

În anul 2025, SAP Bălți a organizat și coordonat activități de informare, sensibilizare și educație incluzivă, cu scopul creșterii gradului de conștientizare, accesului egal la educație și consolidării colaborării școală–familie–comunitate.

Au fost implicate 23 instituții de învățământ general și 53 instituții de educație timpurie, fiind desfășurate peste 70 activități tematice pentru copii, părinți și comunitate. SAP a organizat spațiul informativ „Împreună pentru educație incluzivă” în Parcul Central Bălți și a participat la evenimente comunitare de amploare.

Au fost realizate campanii tematice majore: Lunarul Conștientizării Sindromului Down (ediția VII), Săptămâna Logopediei (ediția III), Săptămâna Educației Incluzive, precum și campania „Pași către Viitor: Orientare Profesională Timpurie”, desfășurată în toate instituțiile educaționale. Activitățile au inclus ateliere educaționale, grupuri de suport pentru părinți, seminare metodicopractice, acțiuni de informare publică, distribuire de materiale și mediatizare în mass-media.

Impactul a constat în creșterea nivelului de informare, consolidarea culturii incluziunii și sporirea vizibilității serviciilor SAP, confirmate prin feedback pozitiv din partea beneficiarilor și partenerilor comunitari.

Parteneriate cu instituții de învățământ profesional-tehnic.

SAP Bălți a organizat activități de tranziție pentru 41 de absolvenți cu CES, în vederea integrării în învățământul profesional-tehnic. Au fost realizate consilieri vocaționale, evaluări și 41 de planuri individuale de tranziție, precum și 3 întâlniri tematice cu participarea instituțiilor ÎPT Școala Profesional-tehnică nr.3,5,1 și Centrul de excelență în servicii și prelucrarea alimentelor, specialiștilor, părinților și elevilor.

Peste 70% dintre absolvenți integrați în ÎPT, feedback pozitiv din partea beneficiarilor și consolidarea colaborării IÎG–SAP–ÎPT–familie.

Relația de colaborare profesională este mai bine consolidată cu CESPĂ și Școala Profesională nr. 5, 3 iar cu Școala Profesională nr. 4 colaborarea este realizată sporadic, în funcție de solicitări punctuale.

Servicii de suport instituite (logoped, psihopedagog, psiholog etc) care să faciliteze incluziunea copiilor cu CES și/sau dizabilități.

În municipiul Bălți sunt funcționale 58 de CREI în IET, care asigură servicii de suport pentru copiii cu CES. Au fost instituite 90 de unități de cadre didactice de sprijin (CDS), conform necesităților identificate. Serviciul logopedic este asigurat de 45 de logopezi. Suportul psihopedagogic în este oferit de 9 psihopedagogi, implicați în evaluare, intervenție și monitorizare.

În vederea realizării campaniilor de sensibilizare pentru a combate stigmatizarea și discriminarea, în anul 2025, Structura Teritorială de Asistență Psihopedagogică Bălți a organizat și coordonat un set amplu de activități educaționale, comunitare și de sensibilizare, orientate spre promovarea incluziunii, empatiei și accesului egal la educație pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), inclusiv copii cu TSA, Sindrom Down și dificultăți de limbaj.

1. Informare și conștientizare comunitară:

- Implicarea a 23 instituții de învățământ general și 53 instituții de educație timpurie, cu desfășurarea a peste 70 activități tematice.
- Organizarea spațiului informativ interactiv „Împreună pentru educație incluzivă” în Parcul Central Bălți (consiliere, ateliere, zone senzoriale).
- Participarea SAP la evenimente comunitare de amploare, inclusiv Hramul municipiului.
- Distribuirea de materiale informative peste pragul planificat și consiliere directă pentru părinți, copii și profesioniști.

2. Activități cu familiile:

- Activități dedicate Zilei Familiei, ateliere părinte–copil și acțiuni de solidaritate comunitară.
- Organizarea grupurilor de suport pentru părinți ai copiilor cu TSA, cu focus pe sprijin emoțional și schimb de experiență.

3. Activități educaționale și de formare:

- Ateliere pentru elevi, consilii ale elevilor, studenți și viitoare cadre didactice.

- Seminare metodico-practice și activități de reflecție profesională pentru cadre didactice și specialiști.
  - Mediatizarea bunelor practici prin realizarea unui reportaj TV Nord privind un caz de succes al incluziunii educaționale.
4. Campania „Pași către Viitor: Orientare Profesională Timpurie”:
- Desfășurarea campaniei în toate cele 53 IET și 23 instituții de învățământ general.
  - Pregătirea metodologică a CDS și logopezilor pentru activități de orientare profesională timpurie.
  - Implicarea părinților în vizite tematice la locurile de muncă.
  - Distribuirea de materiale educaționale și mediatizare la nivel local.
5. Activități realizate parțial:
- Elaborarea și difuzarea de materiale video pentru elevii clasei a IX-a și părinți, privind gestionarea stresului examenelor.
  - Elaborarea tipsurilor practice este în curs, cu distribuire planificată în trimestrul următor.
6. Campanii tematice majore:
- Lunarul Conștientizării Sindromului Down – ediția VII: 54 instituții implicate, peste 200 participanți, campanie online și distribuire de materiale.
  - Săptămâna Logopediei – ediția III: activități educaționale și practice, campanie online, peste 200 beneficiari.
  - Săptămâna Educației Incluzive: peste 10 activități tematice, 54 instituții implicate și peste 300 participanți.

O altă acțiune prioritară a vizat crearea oportunităților de formare profesională în vederea facilitării integrării pe piața muncii, precum și promovarea creării locurilor de muncă accesibile și acordarea de stimulente angajatorilor care încadrează în muncă persoane cu dizabilități.

În acest context, Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă (DOFM) Bălți furnizează servicii pe piața muncii tuturor categoriilor de persoane apte de muncă, inclusiv persoanelor care dețin grad de dizabilitate. În conformitate cu Programul individual de reabilitare și incluziune socială, acestora li se oferă acces la servicii de formare profesională și la oportunități de angajare adaptate capacităților și necesităților individuale.

Pentru a facilita integrarea în câmpul muncii a categoriilor de persoane care necesită suport suplimentar pe piața muncii, inclusiv a persoanelor cu dizabilități, angajatorilor care le încadrează în muncă li se acordă subvenții, în conformitate cu art. 36 din Legea nr. 105/2018. Subvenția se acordă în baza contractului încheiat între angajator și subdiviziunea teritorială, lunar, în mărime de 80% din cuantumul salariului de bază stabilit prin contractul individual de muncă al angajatului, dar nu mai mult de 50% din salariul mediu lunar pe economie pentru anul precedent, pe o perioadă de 6 luni, pentru fiecare șomer angajat.

Implementarea acestor măsuri contribuie la sporirea gradului de ocupare a persoanelor cu dizabilități, la reducerea dependenței de prestațiile sociale și la consolidarea incluziunii socio-profesionale a acestora. Datele privind rezultatele obținute în perioada anului 2025 sunt reflectate în tabel.

Tabel:

Nr. d/o	Indicatori de analiză	2025
1.	Șomeri înregistrați, total, din care:	715
	- persoane cu dizabilități, din total, din ei:	39 (5,5%)
	- angajați	5 (13,0%)
2.	Formare profesională (absolvenți)	
	- cursuri de instruire (din ei persoane cu dizabilități)	40 (2-5,0%)
	- instruirea la locul de muncă (din ei persoane cu dizabilități)	3 (0)
	- stagiul profesional (din ei persoane cu dizabilități)	7 (0)
3.	Subvenții acordate angajatorilor pentru angajarea șomerilor în câmpul muncii (din ei persoane cu dizabilități) conform art.36 din Legea 105/2018	18 (1)
4.	Subvenții acordate angajatorilor pentru crearea /adaptarea locurilor de muncă pentru persoane cu dizabilități (din ei persoane cu dizabilități) conform art.38 din Legea 105/2018	0

În vederea promovării antreprenoriatului și sprijinirii inițiativelor de afaceri ale persoanelor cu dizabilități, au fost implementate măsuri orientate spre dezvoltarea capacităților economice și sporirea autonomiei financiare a persoanelor din grupurile vulnerabile. Acțiunile realizate urmăresc nu doar integrarea pe termen scurt pe piața muncii, ci și crearea premiselor pentru o incluziune economică durabilă. În acest context, Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă mun. Bălți are încheiate 35 de acorduri de colaborare cu agenți economici, asociații obștești și organizații neguvernamentale, parteneriate care contribuie la diversificarea oportunităților de angajare, formare profesională și inițiere a activităților antreprenoriale. Consolidarea acestor relații de cooperare sporește capacitatea instituțională de a răspunde nevoilor reale ale beneficiarilor și de a facilita integrarea lor stabilă în circuitul economic local.

Totodată, în scopul stimulării spiritului antreprenorial și al dezvoltării competențelor necesare inițierii și gestionării unei afaceri, AO „Asociația pentru Formare Antreprenorială și Dezvoltare”, în colaborare cu autoritatea publică locală, a organizat în perioada octombrie–noiembrie 2025 cursuri de instruire pentru aproximativ 100 de tineri, inclusiv persoane cu dizabilități. Activitățile de instruire au vizat formarea competențelor în domeniul planificării afacerii, managementului financiar și accesării surselor de finanțare.

Prin aceste măsuri se urmărește crearea unor surse stabile de venit, reducerea dependenței de prestațiile sociale și stimularea participării active a persoanelor cu dizabilități la viața economică a comunității. În perspectivă, dezvoltarea antreprenoriatului social și a inițiativelor individuale contribuie la consolidarea economiei locale, la crearea de noi locuri de muncă și la asigurarea unei incluziuni socio-economice sustenabile.

6. Fortificarea serviciilor de sănătate și reabilitare pentru a răspunde nevoilor complexe ale persoanelor cu dizabilități.

În vederea asigurării accesului la servicii specializate și adaptate nevoilor copiilor din spectrul autist, precum și sprijinirii familiilor acestora, IP Centrul Comunitar de Sănătate Mintală a continuat prestarea serviciilor terapeutice și de consiliere specializată în perioada de raportare.

Serviciul specializat destinat copiilor din spectrul autist a deservit 53 de beneficiari, oferindu-le intervenții individualizate orientate spre dezvoltarea abilităților cognitive, comportamentale și sociale. Totodată, părinții și membrii familiilor au beneficiat de consiliere și suport psihoeducațional, în scopul consolidării capacității acestora de a gestiona eficient nevoile specifice ale copiilor.

Implementarea acestei acțiuni contribuie la îmbunătățirea calității vieții copiilor și familiilor lor, la facilitarea integrării educaționale și sociale, precum și la prevenirea marginalizării și izolării acestora în comunitate.

În vederea *asigurării accesului echitabil la servicii medicale specializate*, femeile și fetele cu diferite forme de dizabilitate, inclusiv beneficiare ale centrelor de zi, au avut acces la servicii de asistență ginecologică, planificare familială și sănătate reproductivă.

Pe durata perioadei de raportare, 431 de persoane au beneficiat de serviciile menționate, fiind realizate în total 849 de intervenții și activități medicale, de consiliere și informare. Serviciile au fost orientate spre prevenirea afecțiunilor ginecologice, promovarea sănătății reproductive și sporirea nivelului de informare privind drepturile și opțiunile în domeniul planificării familiale.

Implementarea acestei acțiuni contribuie la reducerea barierelor de acces la servicii medicale pentru femeile și fetele cu dizabilități, la prevenirea riscurilor pentru sănătate și la consolidarea autonomiei acestora în luarea deciziilor privind propria sănătate reproductivă.

În anul 2025, au fost întreprinse măsuri consistente pentru promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale, asigurându-se acces egal la servicii sociale, educaționale, de sănătate și ocuparea forței de muncă.

Activitățile desfășurate au consolidat parteneriatul între autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale și mediul privat, contribuind la crearea unor oportunități reale de participare socială și economică pentru persoanele cu dizabilități.

Rezultatele obținute în 2025 evidențiază impactul pozitiv al intervențiilor asupra calității vieții beneficiarilor, sporind autonomia, incluziunea educațională și profesională, precum și accesul la servicii adaptate nevoilor individuale.

Experiența acumulată pe parcursul anului 2025 oferă premise solide pentru dezvoltarea de politici publice sustenabile și pentru continuarea proiectelor menite să reducă marginalizarea și discriminarea persoanelor cu nevoi speciale.

În concluzie, Anul 2025 a reprezentat un pas important în consolidarea unei societăți incluzive, în care drepturile și oportunitățile persoanelor cu nevoi speciale sunt respectate și promovate în mod activ.

Șefa Direcției Sănătate

Viorioca LEANCO

Ex: Anna Nistor, specialist principal,
Direcția Sănătate,
Tel.: 023154606

